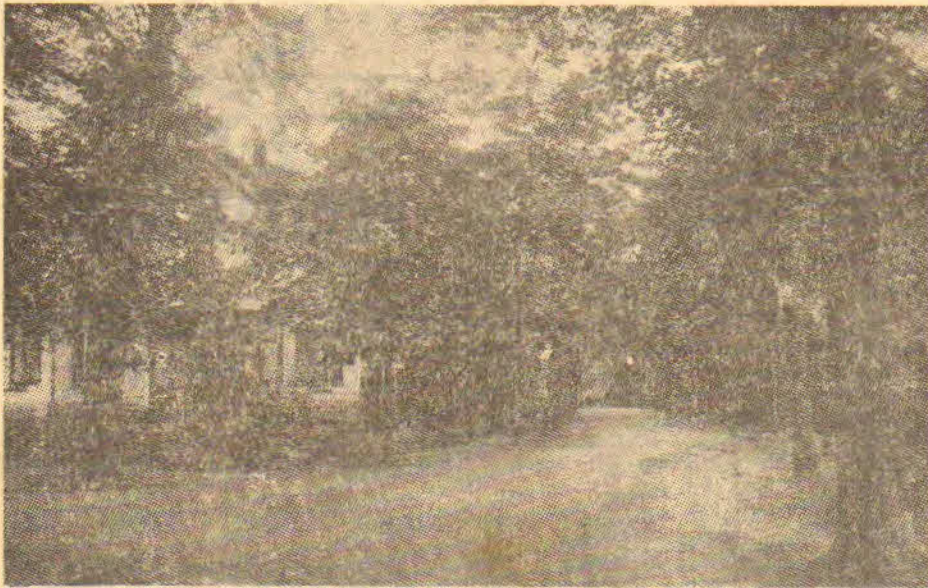

„Dat Bussum van vroeger”

Er liep niet eens een peerd voor de locomotief

Inderdaad beste inzenders van brieven naar aanleiding van ons eerste artikel over oud-Bussum, het was niet de boerderij van Jan Calis, die werd getroffen door de sissende vuurpijl en daarna afbrandde, maar de boerderij van Tijmen Krijnen. Velen hebben ons hierop opmerkzaam gemaakt. Bovendien woonde niet Roel Veer in de Heerenstraat maar Roel Verver en de man van de gemeentereiniging hebben wij ten onrechte Gijs Mus genoemd, want hij stond heus bekend als Gijs Bus en dat is zijn ware naam. Tenslotte was het Manus Post en niet Pot, zoals wij ten onrechte schreven, die machteloos moest toekijken hoe zijn boerderij tot de grond toe afbrandde. Op deze kleine fouten werden wij attent gemaakt door tientallen lezers. Zij schreven brieven of kwamen zelfs naar ons kantoor aan de Kapelstraat om onze redacteur op de onjuistheden te wijzen of iets te vertellen over hun „avonturen” in „dat Bussum van vroeger”. Mogen wij onze lezers verzoeken, wanneer zij menen een interessante aanvulling te hebben op een van onze artikelen of ons op een onjuistheid attent willen maken, dit schriftelijk te doen?

Van de boerderijen maken wij een overstapje naar de straten en huizen. Toen er driekwart van de vorige eeuw opzat, verzezen in ons goede Bussum de eerste huizen. De eerste arbeiderswoningen werden gebouwd aan de Laarderweg en Bussummers gaven deze eerste woonwijk de schone naam van Turkije. Acht woningen werden gebouwd en zeven boerderijen verbouwd tot woonhuizen. Dat was me een gebeurtenis in die dagen. Jantje van den Berg weet het zich nog goed te herinneren. Deze gebeurtenis had grote indruk op hem gemaakt. Hij mocht zowaar met zijn vader meerijden op de hondekar, die op deze wijze de meubeltjes overbracht van de Heerenstraat naar Turkije. Het waren slecht gebouwde huisjes. De pannen lagen zo maar wat op de latten en in de winter sneeuwde het binnen net zo hard als buiten. Als het flink regende ontstonden op de zolder prachtige riviertjes. In de winter nestelden zich dikke ijsplakken tegen de muren. En een huur

*Met paard en wagen kwamen ze kijken,
van heinde en verre, van overal*

woonhuizen aan de Cereslaan gebouwd. Ook die woningen waren van het slechte soort.

Herrie om...

Tja, en nu komen we aan een zeer pijnlijk onderwerp. Want was namelijk het geval? Mest was in die dagen een kostbaar bezit. Alle Bussummers hadden een eigen stukje grond. Maar die grond was niet zo best en had veel mest nodig. De tonnen werden tot op de bodem op de „Eng”, vroeger genoemd de „Neng”, gelegd. Wat maakte de zaak lastig? Elk dubbele woning had één w.c. Nu moet men zich eens voorstellen wat er gebeurde als in het ene huis een echtpaar woonde met één kind en in het

In de huizen van Kaarsgaren aan de Kapelstraat woonden vele jongelui. Zo van dat type van Aal Potlood en dan jongelieden die wel eens een lekker appeltje lusten of misschien een sappig peertje. Wel ze konden te kust en te keur gaan in de tuin, die lag op de plaats waar nu het raadhuis staat. Maar de eigenaar nam dat niet langer. En op een zekere dag nam hij een hamer en de langste spijkers die hij kon krijgen en de schutting leek vanaf die dag meer op een stekelvarken dan op een omheining.

Niet ver van die tuin, aan de Brinklaan woonde Van Thienen. Deze brave man was bakker en een zeer belangrijk figuur in het Bussumse leven. Want die Van Thienen was voor zijn nummer helemaal als soldaat in Maastricht terechtgekomen. Dat was me wat. Helemaal naar Maastricht. Waar die stad lag wist men nog niet in Bussum.

Van Thienen wist veel te vertellen over zijn avonturen in het „verre” zuiden. Hij deed dat zo goed, dat geheel jong Bussum naar de Brink trok als Van Thienen weer aan het woord was.

De trekschuit

In 1878 bracht de eerste trekschuit passagiers uit 't Gooi naar Amsterdam. Och, hoe zo'n trekschuit er uitzag weten zelf wij nog van de talloze afbeeldingen. Zo'n trekschuit liep nu vanaf Bussum naar Amsterdam. Met een paard en al en een jager op het paard.

Het kanaal was ontstaan door het afgraven van het zand. Amsterdam was de grote slokop van zand en Bussum was de grote leverancier. Een brede sloot was gegraven vanaf Naarden, langs de Lambertus Hortensiuslaan, de Brinklaan tot aan de Havenstraat, waarin het woordje „haven” ligt opgesloten. Langs deze kanalen werd het zand vervoerd. In beide richtingen loodrecht op die kanalen liepen dwarskanalen. De „Kom van Biegel” is er nog een overblijfsel van. De Bussummers hebben er later spijt van gehad, dat ze zo royaal waren geweest in het afvoeren van zand. De ontblote grond moest later

„Dat Bussum van vroeger”

een bijdrage van

JAN VAN DEN BERG

naverteld door

LEO SCHIEBOS

opnieuw bedekt worden met vruchtbare zwarte aarde.

En toen kwam het jaar, dat de gehele verandering van Bussum inluidde. De komst van de spoorlijn. Dat was een sensatie en dat bracht me wat drukte mee. Neem nu de komst van de eerste locomotief uit Amsterdam. Ze werd naar Bussum vervoerd op een grote zolderschuit. Want die locomotief was nodig om enkele platte wagons met zand te trekken. De aanleg van de spoorlijn ging meter voor meter. De locomotief en wagons vervoerden het zand steeds zo ver als de dijk klaar was. Het zand werd uitgestort en als de dijk sterk genoeg was, werd er weer een stukje rails bijgelegd. Die zolderschuit met de locomotief trok een enorm bekijks. De schuit met de kolos kon amper door een smalle sloot die liep vanaf de Brinklaan tot aan de plaats waar de spoorlijn kwam.

Toen het gevaarte op de rails stond kwamen van heinde en verre de mensen kijken naar dat gedrocht dat zo maar wagens trok, zonder dat er mensen achter liepen te duwen of voor te trekken. Er liep zelfs geen „peerd” voor!

Zo verviel Bussum in die dagen van de ene in de andere sensatie. Het dorp had heel wat om over te spreken. Maar wat er nog meer gebeurde hopen wij weer een volgende keer te vertellen.